

Oppimisen ankkurit - yhteinen näkemys ammattillisesta erityisopetuksesta Ammattiopisto Luovissa

Karvi – Hyvät laadunhallinnan käytännöt –webinaari 13.1.2022

Timo Huurinainen ja Eliisa Kuorikoski

Lähtökohta oppimisen ankkureille

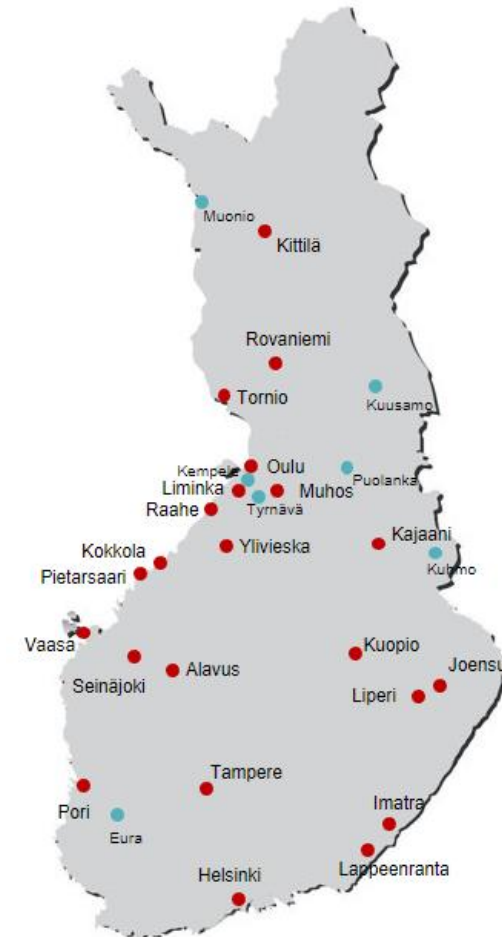
Luovi toimii yli 20 paikkakunnalla ympäri Suomen.

Opiskelijoita n. 1900, kaikilla vaativan erityisen tuen tarve (pt, Valma ja Telma)

Henkilöstöä n. 800.

Taustalla hanke vuosina 2018-2019, jonka ydintavoitteena oli toimintakulttuurin muutos.

- Tavoitteena muodostaa yhteinen näkemys opetuksesta ja ohjauksesta sekä tehdä työtä laadukkaammin ja vaikuttavammin.

Luovin oppimisen ankkurit = Yhteinen näkemys ammatillisesta erityisopetuksesta Luovissa sekä hyvän opetuksen ja ohjauksen suuntaviivat.

Yhteinen näkemys opetuksesta ja ohjauksesta tarkoittaa

- Luovin strategian jalkauttamista opetus- ja ohjaushenkilöstön arkityöhön
- opetus- ja ohjaushenkilöstön yhtenäisten työ- ja toimintatapojen kehittymistä vastaamaan ammatillisen koulutuksen tavoitteita
- joustavien, yksilöllisten opintopolkujen mahdollistaminen
- osaamista tulevaisuuden työelämän tarpeiden ennakointiin.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen arvioinnin menetelmä

- Tuo esille osaamisen vahvuudet ja kehittämistarpeet.
- Mahdollistaa strategiaa tukevien tavoitteiden asettamisen opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamiselle.
- Mahdollistaa jatkossa systemaattisen tavan opettajuuden ja ohjauksen kehittämisessä.
- → Toiminnan laadun parantaminen

Oppimisen ankkurit –työn vaiheet

Lähtötilanne

- Alustukset
- Esihenkilöiden sitouttaminen

Työpajat

- Henkilöstölle
- Opiskelijoille
- Työelämän edustajille

Oppimisen ankkurit 1. versio

- Työpajojen tuotosten pohjalta laadittiin 1. versio oppimisen ankkureista

360-palaute

- Kysymysten laatiminen oppimisen ankkureiden pohjalta
- Kyselyn toteutus ja raportointi yksilö-, tiimi- ja Luovi-tasolla

Pedapolku-suunnitelma

= Osaamisen kehittämisen suunnitelma

- Henkilökohtaisen Pedapolku-suunnitelman laatiminen palautteen pohjalta
- Kytkeminen sparraukseen ja kehityskeskusteluun
- 2. työpaja henkilöstölle, opiskelijoille ja työelämän edustajille

Oppimisen ankkurit

Oppimisen ankkureiden määrittely, vuosi 2019

- Henkilöstön työpajojen alustuksena asiantuntijaluentoja (mm. Ilkka Halava, Teemu Arina). Osallistujien ajatusten suuntaaminen tulevaisuuteen.
- Määrittelimme oppimisen ankkurit työpajoissa, joihin osallistui:
  - Koko Luovin henkilöstö (n. 700 asiantuntijaa)
  - Opiskelijoita noin 200
  - Työelämän ja sidosryhmien edustajia n. 50 eri puolilta Luovi-Suomea
- Työpajoissa pohdittiin yhdessä uudistuneen lainsäädännön ja toimintaympäristön edellyttämiä muutoksia opettajuuteen ja ohjaukseen sekä Luovissa toteutettavaan pedagogiikkaan (Mitä on hyvä opettajuus ja ohjaajuus?)
- Työpajojen tuloksena muodostettiin oppimisen ankkurit.

TYÖPAJOJEN KOOSTEET: Pedagogiset ankkurit

Opiskelijoiden työpajojen kooste

- Opiskelijoiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Yksilöllinen opetus ja ohjaus
- Erilaisten oppijoiden opetustavat ja menetelmät
- Tekemällä oppiminen
- Osaamisen hankkiminen työelämässä
- Ajantasainen työelämäosaaminen
- Kannustaminen ja tukeminen
- Ryhmän ohjaamisen taidot, läsnäolo
- Opettaja/ohjaaja on helposti lähestyttävä ja kuuntelee
- Opettaja/ohjaaja tuntee opiskelijat
- Opiskelijan yksityisyyden kunnioittaminen
- Ohjeiden selkeys
- Opettajien, ohjaajien ja työelämän yhteistyö
- Digitaaliset taidot ammatissa ja arjessa
- Luottamus opiskelijan osaamiseen
- Osaa antaa palautetta opiskelijalle
- Kiusaamista ei hyväksytä
- Ammattiin opettaminen ja ohjaaminen
- Hyvään elämään opettaminen ja ohjaaminen
- Työturvallisuuteen perehdyttäminen

Työelämän työpajojen kooste

- Suunnittelu – ja ennakointiosaaminen
- Alakohtainen ammatillinen osaaminen
- Ammattitaidon ylläpitäminen
- Ammattialaan liittyvien koneiden, laitteiden ja käytänteiden tuntemus / osaaminen
- Työturvallisuusosaaminen
- Tieto- ja viestintäteknikkaosaaminen
- Talous- ja yrittäjyysosaaminen
- Työelämän pelisääntöjen osaaminen
- Vuorovaikutustaidot ja käytöstavat
- Asiakaspalveluosaaminen
- Itsearviointiosaaminen (reflektointi) ja jatkuva kehittyminen
- Työelämän ja oman ammattialan kehittämisosaaminen: tulevaisuuskuvat ja kehityssuunnat
- Ura- ja jatkosuunnitteluosaaminen
- Innostunut asenne omaa työtä kohtaan
- Ohjausosaaminen
- Vahvuusperusteisuus ja luottamus opiskelijan osaamiseen
- Vuorovaikutuksen selkeys opetus- ja ohjaustilanteissa

Henkilöstön työpajojen kooste

- Kunnioittava kohtaaminen, arvostaminen
- Työelämäntuntemus
- Verkostojen luominen ja ylläpitäminen
- Opiskelijälähtöisyys asenteissa ja vuorovaikutuksessa
- Erytispedagogiikan osaamisen jatkuva kehittäminen
- Ammatillisuuden jatkuva ylläpitäminen
- Yhteisopettajuus
- Laaja-alainen monialainen yhteistyö
- Kehittävä ote omassa työssä
- Itsereflektio, luova tapa ajatella
- Ennakkoluulottomuus, uskallus kokeilla
- Valmentajuus opettajan roolina
- Yksilöllisten opintopolkujen hallitseminen
- Opetusta työelämän tarpeeseen
- Opiskelijatuntemus
- Läsnäolemisen taito
- Opiskelijan aito arvostaminen
- Kuuntelemisen taito
- Digiosaamisen varmistaminen ja jakaminen
- Toisilta oppiminen ja osaamisen jakaminen
- Oman työn arvostaminen
- Sisäinen yrittäjyys; itseohjautuvuuteen valmentaminen
- Muutosvalmius uuteen opettajuuteen
- Tutkinnon perusteiden ja työelämän tarpeiden tuntemus
- Tiedonjakamisen taito

Luovin oppimisen ankkurit

Luovuus

- Löydämme uusia väyliä työhön ja hyvään elämään.
- Oivallamme oppimisen mahdollisuuksia työelämässä.
- Kokeilemme rohkeasti oppimisen ja ohjauksen ratkaisuja sekä oppimisympäristöjä.

Uudistajuus

- Kehitämme osaamista tulevaisuuden työelämää varten.
- Käytämme monipuolisesti oppimisen ja ohjauksen menetelmiä.
- Edistämme kestäväää tulevaisuutta Luovissa ja työelämässä.

Osaaminen

- Tiedämme, mitä taitoja tarvitaan työssä tulevaisuudessa.
- Toimimme työelämän pelisääntöjen mukaisesti.
- Olemme yhteistyöosaajia.

Välittäminen

- Olemme läsnä ja kuuntelemme.
- Tunnistamme vahvuuksia ja vahvistamme niitä.
- Luotamme toistemme osaamiseen ja osaamisen kehittymiseen.
- Edistämme hyvinvointia ja puutumme kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään.

Ilo

- Tuomme esille onnistumisia.
- Arvostamme omaa ja toisten työtä – innostamme ja innostumme.
- Edistämme kannustavaa ilmapiiriä, jossa on ilo oppia.

Oppimisen ankkureiden jalkauttaminen

- Toimintakulttuurin muutos lähti liikkeelle jo hankkeen alkuvaiheessa: opiskelijat, työelämä ja henkilöstö olivat aktiivisesti toteutuksessa mukana
- Jalkauttaminen läpi organisaation (opiskelijat ja henkilöstö)
- Tiedottaminen työelämän yhteistyökumppaneille ja muille ulkoisille sidosryhmille
- Esimerkkejä ryhmien/tiimien ”huoneentauluista”

13.1.2022 / Timo Huurinainen, Eliisa Kuorikoski

Oppimisen ankkurit - yhteinen näkemys ammatillisesta erityisopetuksesta Luovissa

www.luovi.fi

360-palautte- ja arviointimenetelmä

- 360-palautte- ja arviointimenetelmä opetus- ja ohjaushenkilöstölle
- Palautteella kartoitetaan opettajuuden ja ohjaajuuden nykytilaa.
- Palautteessa Luovien opettajat, ohjaajat ja opiskeluhuvinvointipalvelujen henkilöstö arvioi itseään ja saa myös esihenkilönsä, vähintään kolmen kollegan ja opiskelijan näkemykset toiminnastaan.
- Palautteet raportoidaan henkilökohtaisesti, tiimikohtaisesti, paikkakunnittain ja Luovi-tasolla.

360-kyselyn toteutuksesta

- Kehitimme kyselymallin itse. Valmista mallia ei löytynyt.
  - Prosessin suunnittelussa mukana ulkopuolinen opinnäytetyöntekijä
- Kyselyn toteutus ja raportointi Webropol 360-moduulilla omana työnämme.
- Kyselyn toteutus porrastettuna loka-joulukuun ajalle.
- Esihenkilöiden sitoutuminen koko prosessin ajan oli elintärkeää.
  - Perehdytys projektin eri vaiheissa (kyselyn toteutus, tulosten käsittely, pedapolku, kehityskeskustelut, sparraukset)

360-palaute- ja arviointimenetelmän kysymykset

- Palautelomakkeen kysymykset pohjautuvat yhdessä määritettyihin oppimisen ankkureihin sekä Luovin arvoihin.
- Kysymykset on jaettu viiteen osa-alueeseen (Luovin arvot):
  - Luovuus
  - Uudistajuus
  - Osaaminen
  - Välittäminen
  - Ilo
- Teoreettisena viitekehystenä väitöstutkimus: Osaava ammatillinen opettaja 2020 (Aila Paaso, Lapin yliopisto)

Väittämät kuvaavat niitä asioita, joita opiskelijat, työelämän edustajat ja Luovin henkilöstö pitää tärkeänä opettajuudessa, ohjaajuudessa ja pedagogiikassa.

	Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan	Ei kokemusta asiasta
Kokeilee ja kehittää uusia tapoja ohjata ja opettaa/valmentaa	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus/ohjaus perustuu tämän päivän ja tulevaisuuden työelämän vaatimuksiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tekee aktiivista yhteistyötä työelämän ja/tai oman alan verkoston kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hyödyntää opetuksessa ja ohjauksessa digitaalisiaatiota	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tukee yritysten ja työpaikkojen toiminnan kehittämistä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittää aktiivisesti omaa osaamistaan pysyäkseen ajan hermolla	☐	☐	☐	☐	☐	☐

360-palauteraporttien käsittely

Raportointitaso	Raportin sisältö	Käsittely
Yksilöraportti = henkilöpalautte	Itsearviointi, esihenkilö, kollegat, opiskelijat vertailuraportti.	Luotsi-keskustelu: Palautteensaaja käy palautteensa läpi lähiesihenkilönsä kanssa.
Työryhmäraportti	Tiettyyn työryhmään kuuluvat koottuna samalle raportille, yksilöitä ei voi tunnistaa.	Työryhmä
Yksikkö-/toimipisteraportti	Koko yksikön tai toimipisteen (min. 5 arvioitavaa) toimijat koottuna samalle raportille, yksilöitä ei voi tunnistaa.	Työpaikkakokous
Henkilöstöryhmäraportti (Luovi-taso)	Esim. opettajat, ohjaajat, opintoneuvojat jne. koottuna omille raporteilleen (min. 5 arvioitavaa), yksilöitä ei voi tunnistaa.	Johtoryhmä
Koko Luovi	Luovi-tasoinen yhteenveto.	Johtoryhmä

Pedapolku-suunnitelman laatiminen

- Palautteen pohjalta tehdään itsenäisesti Pedapolku-suunnitelma oman osaamisen kehittämiseksi.
- Palautteet käydään läpi myös tiimeittäin (ei yksilötason palautteita)
- Pedapolku -suunnitelma on sisällytetty osaksi Luovin ruoria eli Luovin sparraavaa toiminnanohjausmallia.
  - Luovin ruorin mukaisesti jokainen käy läpi Luotsi-keskusteluissa (=yksilösparraus) yhdessä esihenkilönsä kanssa saamaansa palautetta ja sopii osaamisen kehittämisen keinoista ja ajankohdasta.

Tutki saamaasi palautetta suhteessa itsearviointiisi

- Pohdi, millaisena toimintasi koetaan?
- Tulkitaanko toimintasi, kuten olet tarkoittanut?
- Onko palautteessa yllätyksiä?
- Mitkä yksittäiset asiat nousevat erityisesti esiin?
- Keneltä (mitä vastaajaryhmältä) tämä palaute tuli?
- Miten nämä asiat liittyvät työsi tavoitteisiin tai vaikuttavat työsi tavoitteiden saavuttamiseen?
- Millaisia konkreettisia tilanteita näihin liittyy?

Miten haluat vahvistaa ja kehittää toimintaasi?

- Mitä vahvuuksiasi hyödynnät ja miten?
- Ensimmäiset konkreettiset tekosi?
- Mitä kehityskohteillesi tapahtuu?
- Kuinka huomaat eteneväsi?
- Kuinka muut huomaavat kehityksesi?
- Mistä asioista haluaisit tulla tietoisemmaksi?
- Mitä lisäät, vähennät, lopetat tai teet toisin?

Peda-polkuni

Mieti, kirjaa & keskustele

- Kirjaa kolme tavoitettasi puun viereen.
- Kirjoita tai piirrä alla olevalle aikajanelle vähintään kolme asiaa, joiden uskot vievän sinua kohti tavoitteitasi. Muotoile ne mahdollisimman konkreettisesti, esim. kokeilen uusia ohjaamisen tapoja.
- Kirjaa matkalta onnistumisia.
- Keskustele Peda-polun etenemisestä vuosittain esimiehesi kanssa Luotsi-keskusteluissa.

Tavoite 1: _____

Tavoite 2: _____

Tavoite 3: _____

4 kk 8 kk 12 kk 16 kk 20 kk

Fiilistele onnistumisilla!

Näin jatkamme

- Oppimisen ankkurit ja niiden ajantasaisuus katselmoidaan vuosittain osana Luovin johtamisen vuosikelloa ja niitä päivitetään tarvittaessa.
- 360-arviointi on jatkuvaa, ja se toteutetaan 2-3 vuoden välein. Seuraava arviointi toteutuu syksyllä 2022.
- Näin varmistamme Luovin strategian ja Luovi-laadun mukaista toimintaa ja henkilöstömme jatkuvaa osaamisen kehittämistä.

Lisätietoja:

Timo Huurinainen, 040 319 3117, timo.huurinainen@luovi.fi

Eliisa Kuorikoski, 040 319 3478, eliisa.kuorikoski@luovi.fi